

Bryssel den 15.1.2014
COM(2013) 941 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Att förhindra radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism: en
skärpning av EU:s insatser**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA
EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN**

**ATT FÖRHINDRA RADIKALISERING SOM LEDER TILL TERRORISM OCH VÅLDSAM
EXTREMISM:**

en skärpning av EU:s insatser

1. INLEDNING

1.1 Tendenser och utmaningar

Sedan den senaste uppdateringen av EU:s strategi för bekämpning av radikaliserings och rekrytering 2008 har tendenserna, metoderna och formerna för radikaliserings utvecklings och breddats.

För det första hämtar terrorismen i Europa numera inspiration bland flera olika ideologier, vilket framgår av Europols TE-Sat-rapport 2013. Dessa är bl.a. nationalistiska och separatistiska ideologier inspirerade av al-Qaida samt våldsbenägna vänsterinriktade, anarkistiska och högerinriktade ideologier.

För det andra förekommer terrorism och våldsamma extremistisk verksamhet i EU inte enbart bland centraliserade och hierarkiska organisationer. Hotet har gradvis utvecklats till att även inbegripa mindre EU-baserade grupper, celler och enskilda aktörer som agerar på ett mer obundet och oförutsägbart sätt. De planerar attacker med begränsad eller ingen styrning från en organisation, vilket ytterligare försvårar förebyggande insatser.

Många terrorister som planerar attacker på europeisk mark är själva européer. Sådana attacker orsakar inte bara dödsfall och ekonomiska skador. De kan också så splittring mellan olika grupper i Europa, vilket kan leda till att reaktionära och extremistiska åsikter ökar i andra delar av samhället. Detta bidrar till att skapa en grogrund för extremism, vilket medför en ond cirkel av radikaliserings, aggressioner och våldsamma reaktioner.

Europa påverkas också direkt av terroristverksamhet runt om i världen. Européer kan falla offer för attacker, vilket de senaste grymheterna i Nairobi tydligt visade. Men de kan även vara dessa attackers förövare. Européer som reser utomlands för att träna och slåss i krigförande områden, och samtidigt bli ännu mer radikaliserade, har ofta letts in på vägen mot radikaliserings i Europa genom extremistisk propaganda eller av rekryterare.

Beväpnade med nyförvärvade färdigheter i stridsföring kan många av dessa europeiska "utländska kombattanter" bli ett hot mot vår säkerhet när de återvänder från en konfliktzon. På längre sikt kan de fungera som katalysatorer för terrorism. Fenomenet med utländska kombattanter är inte nytt, men allt eftersom stridigheterna i Syrien fortsätter ökar också antalet extremister som åker till landet för att delta i konflikten. Och i takt med att antalet europeiska utländska kombattanter stiger ökar även hotet mot vår säkerhet.

Terroristgrupper och extremister drar nytta av tekniska framsteg för att hitta nya metoder för att engagera missnöjda ungdomar och utnyttjar webbplatser för socialt nätverkande,

videokanaler på nätet och radikala chattrum. De sprider sin propaganda bredare, snabbare och effektivare.

Traditionell teknik för brottsbekämpning räcker inte för att hantera den växande radikaliserings, och därför krävs det en bredare strategi för att förebygga och motverka radikalisering. Denna bredare strategi för hantering av radikalisering måste involvera hela samhället.

Detta meddelande omfattar radikalisering i alla dess former och kartlägger områden som omfattar ett brett spektrum av åtgärder för att förebygga och motverka radikalisering som leder till terrorism och våldsam extremism.

1.2 Övergripande strategi och syfte

Medlemsstaterna ansvarar för att utforma och genomföra åtgärder för att förebygga och motverka radikalisering, och det är och bör förbli på nationell och lokal nivå som de viktigaste åtgärderna vidtas. Vissa medlemsstater har utfört ett omfattande arbete på detta område, och de kan dela med sig av sina erfarenheter till andra intresserade medlemsstater.

Med den tilltagande oron för radikalisering på nätet och den märkbara ökningen av öppet extremistiska grupper i Europa står fler och fler medlemsstater inför hot från radikalisering. Risken för radikalisering som leder till extremistiskt våld ökar i hela EU, och medlemsstaterna skulle dra nytta av att öka sina ansträngningar för att effektivt ta itu med dessa utmaningar.

Radikalisering överskrider nationella gränser på många sätt. Användningen av t.ex. chattrum, sociala medier och andra nätbaserade verktyg har ofta en internationell dimension. Medlemsstaterna står ofta inför liknande hot, och det kan därför vara effektivt att vidta åtgärder på EU-nivå.

Europeiska kommissionen stöder redan medlemsstaterna i deras ansträngningar för att förebygga och motverka våldsam extremism. År 2011 upprättade kommissionen nätverket för kunskapsspridning om radikalisering (nedan även kallat *nätverket*), där över 700 experter och yrkesverksamma från hela Europa ingår. Nätverket samlar expertkunskap och underlättar utbyte av idéer om allt från att öka lokala aktörers medinflytande till att organisera internationella konferenser, och sammanför expertkunskap på alla nivåer.

I detta meddelande fastställs hur Europeiska kommissionen, i samarbete med unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (nedan kallad *den höga representanten*) och med stöd av EU:s samordnare för kampen mot terrorism, kan stödja medlemsstaternas ansträngningar för att förhindra radikalisering. Meddelandet utgör kommissionens svar på rådets slutsatser från juni 2013 och bidrar till det mer omfattande arbetet med att uppdatera EU:s strategi för att bekämpa radikalisering och rekrytering till terrorism. I följande kapitel beskrivs tio områden där medlemsstaterna och EU skulle kunna öka sina insatser för att förhindra radikalisering hemma och utomlands.

De åtgärder som presenteras i detta meddelande återspeglar EU:s åtagande att värna och respektera EU-medborgarnas grundläggande rättigheter och friheter, såsom de fastställs i EU-

stadgan om de grundläggande rättigheterna, däribland yttrandefrihet, informationsfrihet, mötesfrihet och föreningsfrihet samt respekt för språklig, kulturell och religiös mångfald.

2. ATT FÖRHINDRA RADIKALISERING

Kommissionen har, med stöd från den höga representanten och samordnaren för kampen mot terrorism, och med betydande bidrag från nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, identifierat tio områden som skulle kunna ingå i medlemsstaternas och EU:s insatser för att motverka radikaliserings hemma och utomlands. Detta avsnitt innehåller kortfattade förklaringar av hur dessa idéer kan ge ökat värde åt medlemsstaternas insatser för att förhindra radikaliserings, och en beskrivning av hur kommissionen i varje enskilt fall skulle kunna stödja intresserade medlemsstater.

Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings har sammanställt strategier och bästa praxis inom EU som kommissionen publicerar på nätet i samband med detta meddelande. Denna sammanställning innehåller många olika typer av praxis som är relevant för de åtgärder som föreslås i detta meddelande.¹

De åtgärder som beskrivs i följande avsnitt är avsedda att genomföras med resurser från befintliga program under den fleråriga budgetramen för 2014–2020. De kommer att finansieras inom ramen för den planerade budgeten och i enlighet med programmets mål. Om ytterligare personal behövs kommer befintlig personal att omplaceras. Alla uppgifter som tilldelas en decentraliserad EU-myndighet kommer att ingå i det nuvarande mandatet för detta organ och rymmas inom dess resurser för perioden 2014–2020. De föreslagna initiativen medför inga extra kostnader för EU:s budget.

2.1 Att utveckla nationella strategier för att förhindra radikaliserings gagnar medlemsstaterna

Trots att terrorism inte har påverkat samtliga medlemsstater direkt, är hotet varaktigt och oförutsägbart. Terrorister kan slå till var som helst och när som helst. Det är därför av avgörande betydelse att vi arbetar tillsammans för att göra vad vi kan för att förebygga hotet.

Flera medlemsstater har redan infört åtgärder för att förhindra radikaliserings, både internt och externt. Dock har heltäckande nationella strategier inom ramen för den del av EU:s strategi för kampen mot terrorism som syftar till att ta itu med radikaliserings och rekrytering inte införts i någon större utsträckning. Några medlemsstater har en sådan strategi, andra inte. De strategier som finns bygger på horisontellt och vertikalt samarbete mellan aktörer på alla nivåer från den lokala till den internationella. Ett effektivt förebyggande arbete innebär att man involverar icke-statliga organisationer, aktörer som arbetar med dessa frågor på fältet, säkerhetstjänster och experter på området.

¹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm.

Dessa strategier kräver att man skapar förtroende inom och mellan olika grupper i samhället, främjar en bättre ömsesidig förståelse av varandras känsliga frågor och problem, involverar olika delar av samhället, och mycket mer. Att föra samman alla dessa olika aspekter minskar risken för radikaliserings och ger bättre möjligheter att stoppa de processer som leder till extremism och våld.

Enligt nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings är en förutsättning för effektiva förebyggande åtgärder att fler medlemsstater inför strategier för att förhindra våldsam extremism och terrorism både inom och utanför EU, som bygger på deras egna hotbildsanalyser och specifikationer. De nationella strategierna skulle kunna anknyta till EU:s reviderade strategi och skulle kunna inbegripa samarbete mellan medlemsstaterna och andra berörda aktörer i syfte att kartlägga innovativa metoder för att förebygga och motverka radikaliserings och våldsam extremism.

Kommissionen skulle i samarbete med den höga representanten och med stöd av samordnaren för kampen mot terrorism också kunna stödja medlemsstaterna i deras arbete med att utveckla och genomföra sina strategier, främja utvecklingen av nya projekt och underlätta samarbetet inom och utanför EU.

2.2 Att konsolidera expertkunskap för att förhindra radikaliserings

Det finns en stor mängd expertkunskap och god praxis inom och utanför EU. Beslutsfattare och andra berörda parter i medlemsstaterna bör ha tillgång till den här kunskapsbasen och aktivt utnyttja den. Inrättandet av nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings var ett steg i den riktningen. De strukturerade dialoger som denna åtgärd lett till bör fortsätta, och den samling av bästa praxis som dialogerna resulterat i bör utvecklas ytterligare. EU bör fortsätta att bidra till att fördjupa samarbetet mellan beslutsfattare, universitet, privata partner och internationella forum.

För att detta ska kunna uppnås föreslår kommissionen att nätverkets sekretariat fram till 2015 ska förstärkas och i ännu högre grad göras till ett kunskapscentrum som samlar den expertis som arbetar med att förebygga och motverka radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism. Utöver den logistiska rollen skulle dess främsta uppgifter vara följande:

- I första hand svara på förfrågningar från medlemsstaterna och kommissionen om stöd i arbetet med att genomföra förslagen om att förhindra radikaliserings.
- Skapa kontakter mellan experter för att förhindra radikaliserings, inbegripet att samla och sprida bästa praxis och aktivt bidra till att utforma forskningsagendan.
- Fungera som ett nav för samordning av förebyggande initiativ inom och utanför EU.

Sekretariatets administration kommer att skötas på visstidsbasis på grundval av ett anbudsförfarande.

2.3 Att bättre anpassa arbetet i nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings till medlemsstaternas behov

Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings har gjort framsteg med att utveckla verktyg för att hantera utmaningarna i samband med radikaliserings. Den nätbaserade samlingen av bästa praxis är ett bra exempel på detta arbete. Ett annat exempel är plattformen för e-lärande som gör det möjligt för medlemmar i nätverket att utbyta information och idéer på distans. Nätverket har också börjat ta itu med specifika fenomen i ett flertal specialiserade arbetsgrupper och projekt. Det har nyligen avslutat en insats för att skapa kontakter med utländska kombattanter med fokus på förebyggande åtgärder, uppsökande arbete, rehabilitering och återanpassning. Detta är en allt viktigare fråga, eftersom konflikten i Syrien inte visar några tecken på att avta.

I januari 2013 höll kommissionen en högnivåkonferens där experter ur nätverket mötte beslutsfattare från medlemsstaterna för att utarbeta rekommendationer för bekämpning av våldsamt extremism. Detta var ett första steg i riktning mot att överbrygga avståndet mellan nätverket och medlemsstaternas beslutsfattare, och kommissionen kommer att fortsätta arbetet med att minska detta avstånd.

På grundval av nätverkets erfarenheter kommer kommissionen att göra följande:

- Anordna en andra högnivåkonferens i mitten av 2014.
- Ge nätverket i uppdrag att fokusera på att stödja medlemsstaterna i genomförandet av de åtgärder som föreslås i detta meddelande.
- Välkomna medlemsstaternas initiativ för att inrätta nationella plattformar – baserade på nätverkets modell när så är lämpligt – som syftar till att ge mer detaljerad vägledning till nationella och lokala beslutsfattare och icke lagstadgade berörda parter.
- Stödja en konferens om utländska kombattanter i Syrien som ska äga rum i början av 2014 under nätverkets ledning. Konferensen kommer att samla företrädare för alla berörda sektorer (brottsbekämpning, hälso- och sjukvård osv.) från de städer i EU där utländska kombattanter ger upphov till mest oro. Lokala yrkesverksamma och nationella experter kommer att dela med sig av praxis och utbyta idéer om hur man kan förhindra potentiella kombattanter från att åka till Syrien och att knyta kontakter med utländska kombattanter efter återkomsten.

2.4 Att utbilda yrkesverksamma på området i att förhindra radikaliserings

Nätverkets erfarenheter visar att lokala aktörer måste vara rätt rustade för att kunna känna igen radikaliserat beteende. Detta gäller särskilt för dem som är i direkt kontakt med personer i riskzonen för radikaliserings. Sådana nyckelaktörer är socialarbetare, lärare, sjukvårdspersonal, poliser, fängelsepersonal och skyddstillsynspersonal. Även om alla dessa yrkesutövare inte är säkerhetspersonal innebär deras utbildning och kännedom om behoven hos människor i riskzonen att de ofta är bäst lämpade att upptäcka personer som håller på att radikaliseras. Men sådana nyckelaktörer har inte alltid en god förståelse av radikaliseringsprocessen eller kunskaper om hur man bör agera. Därför behövs det utbildning för att hjälpa dem att känna igen och tolka tecken på radikaliserings och kunna avgöra om ett ingripande är lämpligt eller ej.

I hela Europa har kurser och utbildningar redan tagits fram för att skapa större medvetenhet och bättre kunskaper bland aktörer på fältet som arbetar direkt med enskilda personer eller grupper som är utsatta för risker. Men i takt med att hotet fortsätter att växa blir det allt mer uppenbart att en mer övergripande strategi inom och mellan olika sektorer behövs. En sådan strategi bör bygga på befintliga utbildningar och införliva de senaste rönen. En del medlemsstater har inrättat utbildningsprogram för många olika sektorer, medan andra begränsar sina utbildningsprogram till de mer traditionella målgrupperna, t.ex. brottsbekämpande personal och fängelsepersonal. Den senaste utvecklingen i radikaliseringskräver att utbildningsmodulerna utvidgas till andra sektorer, såsom socialtjänst, hälso- och sjukvård och utbildning.

Kommissionen kommer att vidta följande åtgärder:

- Med bidrag från medlemsstaterna ge nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings i uppdrag att inrätta ett europeiskt program för "utbildning av utbildare", som ska ge både sektorsspecifik och sektorsövergripande utbildning.
- När så är lämpligt ge nätverket i uppdrag att hålla de kurser det utvecklar.
- Med stöd från nätverket samarbeta med Europeiska polisakademien (Cepol) för att utarbeta ett utbildningspaket för brottsbekämpare om hur man känner igen och förebygger radikaliseringsprocessen.

2.5 Att utveckla "utträdesstrategier" för att hjälpa människor att lämna våldsam extremism gagnar medlemsstaterna

Även personer som tidigare har radikaliserats till våldsinriktad extremism eller terrorism kan avstå från våld och dess underliggande ideologi. "Utträdesstrategier" kan hjälpa radikaliserade personer att ta avstånd (avstå från våld utan att avstå från den ideologi som ligger till grund) och avradikaliseras (avstå från både våld och den underliggande ideologin). Dessa strategier har olika ambitionsnivåer, från att förhindra att extremister tar till våld till att återintegrera avradikaliserade personer i samhället. Varje radikaliserad person har sina egna motiv och bevekelsegrunder, så utträdesprogrammen måste vara anpassade till individuella behov.

Utträdesstrategierna bygger generellt på individuell handledning bestående av psykologiskt stöd och rådgivning. Detta kombineras med socialt och ekonomiskt stöd för att underlätta återanpassning. De som står för handledningen måste ha den rätta yrkesmässiga kompetensen, lämplig utbildning och stöd från andra yrkesverksamma på området.

Utträdesstrategierna bör vara integrerade i ett bredare samhälleligt perspektiv. Sådana strategier bör involvera familjer och lokala samfund, som ofta har de bästa förutsättningarna för att bidra till avradikalisering, genom att uppmuntra diskussioner om svåra frågor, söka hjälp från samhället i stort och vara uppmärksam på oroande beteendeförändringar.

Erfarenheterna från nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings har visat att nationella och lokala myndigheter skulle kunna ha nytta av att stödja att familjer involveras i högre grad och av att hjälpa dem förstå och ifrågasätta anhörigas radikaliserings eller, om möjligt,

förhindra den. Rådgivning, telefonjourer och lokala stödnätverk kan ge avgörande stöd under svåra omständigheter.

Med ett sådant tillvägagångssätt måste utträdesstrategierna utformas och genomföras i samarbete med ett stort antal statliga och icke-statliga aktörer. Det handlar alltså om strategier som inbegriper flera myndigheter och organ. Arbetet för att främja utträdesstrategier kan utnyttja sektorsövergripande samarbete mellan berörda myndigheter, t.ex. polis-, fängelse- och skyddstillsynsmyndigheter, socialtjänst, skolor m.fl. Detta arbete bör vara långsiktigt och beakta underliggande socioekonomiska faktorer, och tillräckligt med resurser bör anslås till det.

För att hjälpa medlemsstaterna att utveckla sådana utträdesprogram kommer kommissionen, i nära samarbete med medlemsstaterna, att ge nätverket för kunskapsspridning om radikaliseringsprogram i uppdrag att samla in kunskap och expertis för att, på medlemsstaternas egen begäran, hjälpa dem att inrätta effektiva program för avradikalisering och avståndstagande. Ett sådant stöd skulle omfatta följande åtgärder:

- Organisera EU-omfattande workshoppar med medlemsstater för att undersöka olika program för avradikalisering och avståndstagande och för att diskutera hänskjutandemekanismer för familjer, lokala samfund och aktörer som arbetar med dessa frågor på fältet.
- Ta fram utbildningar för lokala yrkesverksamma som hjälper enskilda personer att distansera sig och avradikaliseras.
- På varje medlemsstats begäran arbeta tillsammans med dess centralförvaltning och lokala myndigheterna för att stödja inrättandet av nationella avradikaliserings- eller distanseringsprogram.

2.6 Att samarbeta närmare med det civila samhället och den privata sektorn för att ta itu med utmaningar på nätet

Modern kommunikationsteknik erbjuder en aldrig tidigare skådad tillgång till information. Radikaliserande element utnyttjar detta genom att använda nätbaserade verktyg för att sprida sitt hatfyllda budskap effektivare än någonsin. Dessutom kan dagens internetanvändare komma åt extremistiskt material i sina egna hem. Radikaliserade personer kan också enkelt kommunicera med människor i riskzonen för radikaliseringsprogram. Tidskrifter som *Inspire*, som organisationen Al-Qaida in the Arabian Peninsula ger ut på nätet, ger en snedvriden bild av livet som terrorist. Det är lätt att hitta propagandafilmer för grupper som Al-Shabab. Och även detaljerade videoklipp som visar terroristhandlingar kan finnas på helt vanliga, populära webbplatser.

Mer kan göras för att förhindra att denna farliga propaganda sprids och når sin målgrupp, och för att reagera på den. Medlemsstater och tjänsteleverantörer samarbetar visserligen på ad hoc-basis för att avlägsna olagligt material, men eftersom värdservern för många extremistiska webbplatser ligger utanför EU är detta en svår uppgift. I direktivet om audiovisuella medietjänster åläggs myndigheterna i alla EU-länder att se till att audiovisuella tjänster inte innehåller något som uppammar hat, grundat på ras, kön, religion eller

nationalitet. Alla åtgärder som vidtas enligt direktivet måste respektera de grundläggande rättigheterna, bland annat rätten till yttrandefrihet.

Att motverka extremistisk propaganda innebär mer än att bara förbjuda eller avlägsna olagligt innehåll. Ett positivt och välfokuserat budskap måste spridas, och det måste spridas tillräckligt brett för att erbjuda utsatta internetanvändare ett lättillgängligt alternativ till terroristpropagandan.

Kommissionen är beredd att erbjuda stöd till medlemsstater, tredjeländer, den privata sektorn, det civila samhället och enskilda personer i deras ansträngningar att skapa positiva motbudskap på nätet och förhindra allmän tillgång till olagligt material. För att åstadkomma detta kommer kommissionen att vidta följande åtgärder:

- Inrätta ett forum med nyckelaktörer inom branschen för att diskutera problemets omfattning, de åtgärder som berörda parter vidtar och möjligheter till närmare samarbete. Deltagarna kommer att diskutera en lång rad frågor, bland annat hur man kan göra det lättare för allmänheten att flagga kränkande eller potentiellt olagligt material och hur man kan främja skapandet av motberättelser och lättillgängliga alternativa budskap som stimulerar ett kritiskt tänkande. Detta forum kommer att hålla regelbundna högnivåmöten och tekniska möten och kommer att avlägga rapport om sin verksamhet.
- Fortsätta att uppmuntra lokala grupper, medborgare, offer och tidigare extremister att skapa motberättelser. Som en del av detta arbete kommer kommissionen att ge nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings i uppdrag att utforma innovativa motberättelser på nätet som handlar om tidigare terrorister och offer för terrorism. Syftet är att ta fram en rad videoklipp och meddelanden som riktar sig till personer i riskzonen. Räckvidden och effekterna av dessa videoklipp kommer att mätas, och en rapport till kommissionen och medlemsstaterna bör utarbetas om effektiva motberättelser på nätet.

2.7 Att stärka offren så att de kan bidra till att förebygga radikaliserings

Offren för extremistvåld lider stor skada och behöver stödjas i sin återhämtning. Med rätt sorts stöd kan de välja att uttala sig mot våldsam extremism och terrorism. Just för att deras lidande är så personligt och direkt är de mycket tillförlitliga vittnen, och deras inverkan är mycket större än någon lagstadgad organisation skulle kunna hoppas på att uppnå. De kan synliggöra de verkliga konsekvenserna av terrorism och våldsam extremism och utgör en effektivare motvikt till extremisternas ensidiga propaganda.

Kommissionen är fast besluten att hjälpa offer för terrorism och extremistvåld, och kommer att vidta följande åtgärder:

- Fortsätta att stärka offrens rättigheter och stödja grupper och nätverk både inom och utanför EU.

- Finansiera projekt som gör det möjligt för offer att dela med sig av sina upplevelser, både som en del av deras personliga återhämtning och som ett led i arbetet med att skapa nya motberättelser.
- Öka allmänhetens medvetenhet om offrens situation genom att högtidlighålla offrens dag den 11 mars varje år och genom att anordna utställningar som berättar om offrens upplevelser.

2.8 Att uppmuntra unga människor att tänka kritiskt med avseende på extremistiska meddelanden

Människor är som mest påverkbara i tonåren och tidig vuxen ålder, och många av de värderingar och attityder de utvecklar då kommer de att behålla en stor del av livet. Därför är det ingen överraskning att det är tonåringar och unga vuxna som löper störst risk att påverkas av radikal propaganda. Tidigare kunde tillgången till extremt material kontrolleras bättre av föräldrar, lärare och ledare i det lokala samhället. Med ny teknik och den stora spridningen av sådant material är detta dock inte längre fallet.

Ungdomar använder ofta nätet ensamma när ingen annan är med som kan kritisera skadligt material. Detta ökar risken för att budskapet slår rot och driver ungdomar till våld. Men även om ungdomar kan utsättas för skadligt material på nätet kan de också hitta positiva motberättelser där. Åtgärder måste vidtas för att uppmuntra ungdomar att inte förbli passiva utan att tänka kritiskt, ifrågasätta extremistiska åsikter och sticka hål på dem. Nätverket för kunskapspridning om radikaliserings har fastställt att interkulturell dialog och personliga utbyten mellan ungdomar är en viktig metod för att öka förmågan att stå emot extremistisk propaganda. Medborgerligt engagemang och deltagande i samhällslivet bidrar också till att bygga upp positiva attityder.

Nätverket har konstaterat att det ofta är i sektorerna för utbildning och ungdomsarbete som de bästa möjligheterna finns att hjälpa ungdomar att utveckla sitt kritiska tänkande. För att maximera effekterna av ansträngningar för att bekämpa radikaliserings skulle medlemsstaternas beslutsfattare på områdena utbildning, icke-formell ungdomsverksamhet och säkerhet kunna samarbeta närmare för att utveckla effektivare program.

För att åstadkomma detta kommer kommissionen att vidta följande åtgärder:

- Stödja medlemsstaterna genom att kartlägga och sprida program för att främja kritiskt tänkande. Genom att exponera bristerna i extremistisk retorik och terroristpropaganda kan man uppmuntra ungdomar att ifrågasätta de åsikter som framförs i den. Kommissionens arbete för mediekompetens inom programmet Kreativa Europa erbjuder sätt för medlemsstater och experter att diskutera och utveckla effektiva verktyg på detta område.
- Använda Erasmus+, EU:s finansieringsprogram för samarbete om allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott, för att under perioden 2014–2020 erbjuda betydande möjligheter till rörlighet för studerande och lärare och för att stödja partnerskap mellan berörda parter. Detta kommer att öka kompetensnivån, höja

kvaliteten på undervisningen, modernisera utbildningssystemen och i slutändan hjälpa ungdomar att utveckla sin förmåga att stå emot extremistiska åsikter.

- Stödja lokala grupper och intressegrupper som arbetar med tidigare våldsamma extremister och med offer för extremistvåld för att visa unga människor den andra sidan av historien. Kommissionen kommer också att ge nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings i uppdrag att inrätta en reserv av yrkesverksamma på området, offer för terrorism och tidigare terrorister som kan utnyttjas av skolor som är intresserade av att gå på djupet med dessa frågor.

2.9 Att fördjupa forskningen i radikaliserings-tendenser och utvärdera befintlig praxis

Vi kan inte utveckla målinriktade insatser för att reagera på de växande utmaningarna från våldsam extremism om vi inte förstår drivkrafterna bakom processen. Forskning på EU-nivå kan tillföra ett mervärde när syftet är att kartlägga och analysera breda tendenser när det gäller radikaliserings. Kommissionen finansierar för närvarande forskning om vad som driver ensamma förövare och får dem att ta till våld och om övergången från en måttfull hållning till våldsinriktad extremism, samt skapandet av en verktygslåda för att utvärdera effekterna av program mot radikaliserings. Det behövs mer forskning för att förstå hur och varför människor radikaliserar eller avradikaliserar. Forskningen bör undersöka vilken roll ideologi, ny nätbaserade rekryteringsteknik och förebilder spelar.

För att stödja fortsatt forskning kommer kommissionen att vidta följande åtgärder:

- Använda programmet Horisont 2020 för att finansiera forskning om säkra samhällen, en gemensam insats som omfattar forskning om radikaliserings och rekrytering.
- Använda finansieringskanalerna för motståndskraft mot katastrofer och bekämpning av brottslighet och terrorism (den framtida fonden för inre säkerhet) för att finansiera ytterligare forskning om olika sätt att hantera radikaliserings.
- Arbeta med nationella beslutsfattare, nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings och forskare för att se till att forskningen förblir målinriktad.

2.10 Att arbeta närmare partnerländerna för att förebygga och motverka radikaliserings både inom och utanför EU

Parallellt med åtgärder som vidtagits internt bör EU och dess medlemsstater främja initiativ i tredjeländer, med särskild betoning på bräckliga eller konflikt-drabbade länder, övergångsekonomier och länder med svagt styre. Sårbarheten för radikaliserings stannar inte vid EU:s gränser. Det är allmänt känt att radikaliseringsprocessen också sker utanför unionen, i träningsläger för terrorister och i konfliktområden. Därför bör EU och dess medlemsstater vid sidan av de interna åtgärderna uppmuntra partnerländer att vidta åtgärder på egen hand.

Eftersom det finns ett klart samband mellan den interna och den externa dimensionen kommer kommissionen att ha ett nära samarbete med den höga representanten och EU:s samordnare

för kampen mot terrorism för att säkerställa att inre och yttre aspekter av EU:s insatser för att förhindra radikaliserings samordnas ordentligt. Dessa aspekter måste avse rätt prioriteringar och stödja sig på riskanalyser som genomförs eller andra verktyg för konfliktanalys som används i tredjeländer. Samtidigt bör särskild uppmärksamhet ägnas åt de gränsöverskridande och transkontinentala dimensionerna av program och projekt mot radikaliserings.

I detta syfte kommer kommissionen och den höga representanten att vidta följande åtgärder:

- Utöka insatserna för extern kapacitetsuppbyggnad för att förebygga och motverka radikaliserings och se till att detta arbete integreras i handlingsplanerna och den politiska dialogen mellan EU och dess partnerländer. Externt arbete för att förebygga radikaliserings har blivit en allt viktigare del i EU:s samarbete för att bekämpa terrorism, och ytterligare investeringar inom detta område planeras, särskilt inom ramen för stabilitetsinstrumentet. EU kommer att stödja projekt för bekämpning av våldsamt extremism på Afrikas horn och i södra Asien. Ytterligare finansiering av sådan verksamhet i Västafrika planeras. EU siktar också på att starta projekt genom det internationella expertcentrumet för bekämpning av våldsamt extremism (Hedayah Centre) i Abu Dhabi för att bl.a. utveckla interna utbildningsprogram för att sprida sektorsspecifik kompetens till nyckelaktörer i partnerländerna.
- Betona kopplingen mellan utbildnings- och säkerhetsprogram som finansieras genom instrument för externt bistånd så att barn och ungdomar i tredjeländer uppmuntras att utveckla ett kritiskt tänkande redan i ett tidigt skede av sin utbildning och därmed hindras från att bli offer för radikaliserings, extremistvåld eller terrorism.
- Stödja medierna som en huvudaktör när det gäller att stärka dialogen om att förebygga och motverka radikaliserings med organisationer i det civila samhället, lokala myndigheter, aktörer inom den privata sektorn, akademiker samt regionala och internationella organisationer i tredjeländer.
- Bidra till att skapa den globala fond för samhällsengagemang och motståndskraft som nyligen lanserats av det globala forumet för terrorismbekämpning (GCTF). Denna fond stöder initiativ på gräsrotsnivå mot radikaliserings och verkar delvis med privata medel.
- Integrera strategier för att förebygga radikaliserings och våldsamt extremism i de traditionella verktygen och instrumenten för utvecklingssamarbetet, särskilt i bräckliga stater som löper risk att drabbas av våldsamt extremism.
- Upprätta externa nätverk för att främja förebyggande strategier mellan EU:s delegationer och EU-medlemsstaternas ambassader i prioriterade regioner, och se till att delegationerna kan identifiera möjligheter att stödja det civila samhällets deltagande och projekt för bekämpning av våldsamt extremism. Kommissionen och den höga representanten kommer också att uppmuntra EU:s delegationer att undersöka inställningen till EU och bedöma hur EU:s meddelanden tas emot i prioriterade länder.

3. VÄGEN FRAMÅT

I detta meddelande fastställs åtgärder som medlemsstaterna och EU skulle kunna vidta för att förebygga och motverka radikaliserings mer effektivt. Kommissionen kommer i samarbete med den höga representanten och med stöd av EU:s samordnare för kampen mot terrorism att erbjuda medlemsstaterna verktyg och stöd för deras arbete.

Avsikten med detta meddelande är också att föra in kommissionens synpunkter i den översyn av EU:s strategi för att bekämpa radikaliserings och rekrytering till terrorism som ska inledas 2014.

Kommissionen kommer i samarbete med den höga representanten och EU:s samordnare för kampen mot terrorism att lägga fram en rapport om genomförandet av de olika åtgärder som ingår i detta meddelande i slutet av 2015.

* * *